

UPPSALA
UNIVERSITET

CENTRUM FÖR SOCIALT ARBETE
SOCIOLOGISKA INSTITUTIONEN

HANDEDARGUIDE

HANLEDD VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING (H-VFU) 28 HP,
KURSKOD: 2SC117

HT 2020

Kursansvarig: Clara Iversen, clara.iversen@soc.uu.se, 018-471 15 01
Ansvarig för handledarutbildningen, Marie Bergqvist, marie.bergqvist@soc.uu.se
Koordinator: Sofia Englund, sofia.englund@soc.uu.se, 018-471 50 72

Innehåll

<u>Introduktion</u>	3
<u>Kursens utformning</u>	3
<u>Olika roller i undervisningen</u>	4
<u>Handledarens åtaganden</u>	4
<u>Guide för bedömning vid examination</u>	5
<u>Problem vid H-VFU-platsen</u>	6
<u>Utbildning för handledare</u>	6

Introduktion

Handleddd verksamhetsförlagd utbildning (H-VFU) är kurs på Socionomprogrammet som ges 38 timmar per vecka. I H-VFU är studentens bas en verksamhet (utbildningsplats) där socialt arbete bedrivs och där en erfaren socionom fungerar som handledare för studenten.

Handledningen under H-VFU är en läroprocess där studenten ges möjlighet att påbörja sin professionella utveckling och yrkesidentitet i en tillitsfull relation och en inspirerande miljö. Både du och studenten är ansvariga för att utveckla en relation i vilken du som handledare kan förmedla relevanta kunskaper och stimulera till kritiskt tänkande och reflektion.

Kursens utformning

H-VFU-kursen består av handledning på utbildningsplatsen samt seminarier och föreläsningar på universitetet. Den verksamhetsförlagda utbildningen utgör merparten av undervisningen. Vid sidan av spontan handledning ska ca en timme i veckan avsättas till handledningssamtal som ska vara ostörda och väl förberedda. Handledningssamtalen ska hjälpa studenten att få en större förståelse för hur socialt arbete utförs i förhållande till formella dokument, t.ex. lagar, författningar, styrdokument och etiska principer, samt mer informella aspekter, såsom empati, professionellt bemötande och den egna personens betydelse. Dessutom förväntas studenten ges inblick i betydelsen av lagarbete och samverkan.

Studenten förväntas bidra med underlag till handlingssamtalen, t.ex. genom att förbereda frågor baserade på kursmålen och kursuppgifterna och/eller erfarenheter på utbildningsplatsen. Vid sidan av den verksamhetsförlagda utbildningen ska studenterna delta i tre seminarier på universitetet. Seminarierna är utformade för att ge studenterna möjlighet till erfarenhetsutbyte och därmed kunskap om och förståelse för olika områden inom det sociala arbetets fält, samt förståelse för relationen mellan teori och praktiskt socialt arbete. Under varje vecka bör studenten avsätta fyra timmar till för- och efterarbete i anslutning till seminarier och inlämningsuppgifter vid universitetet. Det innebär att studenten i snitt förväntas vara 34 timmar i veckan på utbildningsplatsen.

Övergripande beskrivning av kursen:

- Under maj och juni månad 2020 ska studenten kontakta och om möjligt besöka sin utbildningsplats och presentera sig med CV.
- I september sker kursintroduktion med föreläsning på universitetet samt påbörjad utbildning på utbildningsplatsen.
- Studenten utarbetar en H-VFU-plan och utformar planen i samverkan med handledare. Planen lämnas in till kursansvarig via studentportalen inom fjorton dagar från kursstart.
- Under totalt 20 veckor pågår handleddd verksamhetsförlagd utbildning på den/de utbildningsplats(er) som studenten tilldelats. I H-VFU ingår även studiebesök på minst en annan arbetsplats inom socialt arbete.
- Tre obligatoriska seminarier med skriftliga uppgifter ges på universitetet under kursen vilka syftar till att ge studenten möjlighet att presentera sin utbildningsplats, ta del av andras presentationer och gradvis fördjupa kunskapen om relationen mellan teori och praktik i socialt arbete.
- Under seminarium 3 (i januari) bjuds handledare in att höra på studenters presentationer. Därefter bjuds handledare in till ett fokusgruppsamtal om handledningen.

Parallellt med H-VFU-kursen löper även kursen Personlig och professionell utveckling (PPU) på 2 högskolepoäng. Under den kursen övar studenterna på att handleda studenter på termin 1. Under PPU-kursen kommer varje student att ha två universitetsförlagda tillfällen som förekommer på tisdagar jämna veckor.

Olika roller i undervisningen

Inom H-VFU-kursen finns flera ansvarsområden och personer som en handledare kommer i kontakt med. Kursansvarig Clara Iversen har det övergripande ansvaret för planeringen, genomförandet och utvecklingen av kursen. H-VFU-koordinator Sofia Englund har uppgiften att rekrytera utbildningsplatser till studenterna. Detta sker huvudsakligen innan kursens start, men i sällsynta fall också under terminens gång. Studievägledare Katriina Östensson är ansvarig för anpassning av undervisning för studenter med särskilda behov. Marie Bergqvist är ansvarig för att ge utbildning och stöd till handledarna. Under kursen är studenterna indelade i seminariegrupper, vilka träffas tre gånger per termin för att redovisa uppgifter på universitetet. Till varje seminariegrupp är en specifik lärare kopplad som också kommer att besöka några av de verksamheter där studenterna är placerade. Det är dessa lärare som handledare träffar vid fokusgruppsdiskussionen i januari.

Handledarens åtaganden

I rollen som handledare för en VFU-student ryms flera åtaganden. Under VFU-perioden ska studenten introduceras i verksamhetens organisation och uppdrag, lagstiftning, samarbetspartners och personal. Handledaren ska delta i nätverksträffar och informationstillfällen gällande H-VFU. Hen ska vara väl förtrogen med innehållet i kursmål, studiehandledning och studentens egna formulerade lärandemål. Handledaren ska också känna till innebörden av studentcentrerat lärande samt handlednings- och bedömningsprocesser (se dokument på hemsidan).

Handledaren ansvarar för att **introducera** studenten till utbildningsplatsen och för att tillsammans med studenten planera den verksamhetsförlagda utbildningen. Handledaren ansvarar vidare för att undervisa och stödja studenten i att uppnå kursmålen. Handledaren ska bistå studenten med att formulera sin **H-VFU-plan**, ett dokument som ska ha sin utgångspunkt i kursmål och kopplas till den specifika utbildningsplatsens förutsättningar. H-VFU-planen ska kontinuerligt diskuteras och/eller revideras vid behov. Instruktioner för H-VFU-planen finns i Studiehandledningen och ska förmedlas av studenten till handledaren.

Ett komplement till den kontinuerliga kontakten mellan studenten och handledaren är **planerade handledningssamtal**. Dessa ska vara ostörda och förberedda.

Handledningssamtalen ger möjlighet till att tillsammans planera och följa upp studentens läroprocess. Handledningen ger tillfälle till reflektion kring egna tankar, upplevelser och reaktioner. Dessutom kan ämnen kopplade till studenternas uppgifter på universitetet, såsom etik, organisation, relationen forskning-praktik och teoretiska perspektiv, diskuteras. Kursplanen förutsätter att ni har handledningssamtal omkring en timme varje vecka.

Under hela VFU-kursen följer handledaren upp studentens utveckling och gör **bedömning** av studentens läroprocess. Studenten ska ges möjlighet att utföra så kvalificerade arbetsuppgifter som möjligt för att uppnå kursmålen. I det **avslutande samtalet** gör handledaren och studenten tillsammans en genomgång av studentens läroprocess och måluppfyllelse i förhållande till H-VFU-planen. Därefter skriver handledaren ett **H-VFU-utlåtande** (se nedan).

Guide för bedömning vid examination

Kursens mål i stort är följande:

Kunskap och förståelse

- kunna redogöra för och reflektera över olika VFU-platsers verksamhetsmål, organisation och samhällsorganisatoriska inplacering
- kunna redogöra för och visa förståelse för sambandet mellan och betydelsen av det sociala arbetets teorier i praktiskt arbete
- kunna redogöra för erfarenhetsbaserad kunskap om praktiskt socialt arbete såsom behovsbedömning, utredning, beslut och uppföljning samt om relevant arbetsuppgifter relaterade till arbetsledning och organisationsutveckling

Färdighet och förmåga

- visa färdighet att på en grundläggande nivå kunna utöva socialt arbete i enlighet med lagar, författningar och styrdokument
- visa förmåga att utreda och analysera sociala problem och sociala processer på individ-, grupp- och samhällsnivå
- visa förmåga att på ett konstruktivt sätt kunna ta emot handledning och reflektera över den egna läroprocessen
- visa färdigheter att kommunicera, diskutera och visa förståelse av behovet av att kontinuerligt utveckla sin yrkeskompetens

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att göra åtgärdsbedömningar i socialt arbete utifrån etiska principer med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna
- visa förmåga till empati och professionellt bemötande av brukare och anhöriga
- visa förmåga att kritiskt reflektera över maktfrågor och den egna personens betydelse i mötet med brukare och anhöriga
- visa ett professionellt förhållningssätt till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper i socialt arbete
- visa förmåga att kritiskt reflektera över den kommande yrkesrollen och det sociala arbetets yrkespraktik

Av dessa mål bedöms de två senare delarna, gällande färdighet och förmågor, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, till viss del eller helt, av handledaren. För att studenten ska få betyget godkänd (G) behöver hen förutom att ha uppfyllt dessa mål även närvaro på H-VFU-platsen.

Som handledare är din uppgift att lämna ett H-VFU-utlåtande efter genomförd kurs. Detta utlåtande är en del av underlaget för bedömning av kursen som helhet. Efter kursens slut kan studenten erbjudas ett personligt intyg från handledaren där det framgår vilka de huvudsakliga arbetsuppgifterna på utbildningsplatsen har varit. Mall för H-VFU-utlåtande och exempel på intyg finns på CESARs hemsida (<http://www.soc.uu.se/cesar/verksamhetsforlagd-utbildning/>). H-VFU-utlåtande skickas till kursansvarig Clara Iversen senast 9 november 2020 samt 15 januari 2021. Det är kursansvarig som i egenskap av examinator sätter betyg med utgångspunkt i handledarens motivering samt studentens deltagande i universitetsförlagda uppgifter.

Problem vid H-VFU-platsen

Om handledaren bedömer att studenten har svårt att uppnå kursmålen ska handledaren informera studenten och kontakta H-VFU-koordinator Sofia Englund, så tidigt i kursen som möjligt.

I undantagsfall uppstår situationer där studenten kan vara tvungen att byta handledare eller/och utbildningsplats. Om så är fallet ska handledaren och studenten skriftligt dokumentera vilka individuella lärandemål studenten har uppfyllt under H-VFU-tiden. Handledaren ska göra en bedömning av hur långt studenten kan ha kommit i sitt lärande. Om det finns lärandemål som handledaren anser att studenten inte klarar eller om studenten ligger efter den förväntade tidsplanen, behöver även detta dokumenteras. Handledare behöver då ge konkreta exempel på varför hen inte tycker studenten har uppfyllt dessa specifika lärandemål och lämna information om vad studenten behöver arbeta med för att kunna uppfylla lärandemålen framöver. Detta dokument är viktig för studenten, den kommande handledaren och kursansvarig vid bedömningen av hur studenten uppfyllt kursens lärandemål. Handledaren lämnar dokumentet via mejl till kursansvarig Clara Iversen och studenten senast tre dagar efter att uppdraget som handledare är avslutat. Kursansvarig kan i egenskap av examinator avbryta en students H-VFU med omedelbar verkan om studenten visar så allvarliga brister i kunskap, färdigheter och förhållningssätt att klienters förtroende riskerar att skadas.

Utbildning för handledare

Universitetet erbjuder utbildningstillfällen för handledare samt vid behov pedagogiskt stöd till handledare. Tanken är att handledare ska erbjudas information om aktuell forskning om socialt arbete, specifik utbildning om handledning och lärande i allmänhet och CESARs H-VFU i synnerhet, samt ges möjligheter till erfarenhetsutbyte. Under året finns fyra föreläsningstillfällen, tre seminarier och ett informationstillfälle anordnade för handledare. Detaljerad information om dessa tillfällen ges på hemsidan.

